

Letohrad

Založení města

Předchůdcem města, které se do roku 1950 jmenovalo Kyšperk, byl - podle dochovaných pramenů - hrad Geiersberg (Supí hora), který stával na návrší zvaném Hradisko. První zmínku o něm nalzáme v roce 1308. V tomto roce se na skalnaté, dnes zalesněné výšině nad pravým břehem Tiché Orlice, poprvé připomíná hrad Geiersberg, založený ve 13. století, patrně pánem ze Žampachu. Nejstarším držitelem byl zřejmě loupeživý rytíř Jeniš z Kyšperka. Poslední zmínka o hradu je z roku 1419. Předpokládáme, že byl zničen v době husitské, kdy v našem

kraji řádili Slezáci. Městečko samé se poprvé připomíná v roce 1513, je ale pravděpodobné, že vzniklo jako podhradí už ve 13. století v době kolonizace podobně jako okolní vesnice. Nedostatek písemných zpráv o Kyšperku před rokem 1513 si vysvětlujeme tím, že bylo po celou předchozí dobu v držení rodu Žampachů z Potštejna a nebylo ani prodáváno ani zastavováno. V průběhu 15. století hrad zpustl, zdivo z hradu bylo později použito ke stavbě barokní kaple sv. Jana Nepomuckého na protějším Kopečku, na místě, kde původně stála svatojánská poutní kaple.

16. století

Na konci 16. století mělo městečko pivovar se sladovnou a kvasírnou, kde se vařilo pivo pro celé žampašské panství. Ve městě byl samozřejmě i šenk. Kyšperk měl svého rychtáře a mohly se zde konat týdenní trhy a dva jarmarky ročně. Město obdrželo i právo útrpné a hrdelní. Do dnešní doby se dochovala řada ortelů smrti. Popravčí místo bylo u cesty do Písečné za Mechnáčem u opukového lomu a katovna bývala na svahu pod Kopečkem v nynějším čp. 104. Poslední poprava rozsudkem hrdelního soudu na panství Kyšperk byla vykonána 18. února roku 1766 na Josefu Hanikovi z Klášterce nad Orlicí pro krádež. V roce 1615 se poprvé v Kyšperku připomíná škola.

17. století

Rychlý rozvoj město zaznamenává především v 17. století, kdy byl majitelem panství rod Vitanovských z Vlčkovic. Hrabě Hynek Jetřich Vitanovský zprostil město za peněžitou náhradu roboty, založil špitál deset zchudlých a zestárlých poddaných. Špitál sloužil v 19. století jako škola. Jeho portrét od Karla Škréty patří k nejcennějším dílům našeho barokního malířství a je v rychnovském zámku, kam ho odvezla vdova po hraběti Vitanovském, když se provdala za hraběte z Kolovrat. Za jeho vlády dochází k přestavbě renesanční tvrze z roku 1554 v raně barokní zámek (1680 - 1685), další úpravy probíhaly na konci 70-tých let 18. století a poslední úpravy byly zahájeny v roce 1994. Raně barokní kostel, původně zámecká kaple, přiléhá k západní straně zámku. Bohatá štuková figurální výzdoba klenby lodi a presbytáře je dílem italského mistra G. Maderny, od něhož je i štuková výzdoba Černínského paláce v Praze. Samotná štuková výzdoba prý stála tolik, co celá stavba kostela. Od roku 1726 slouží kaple jako farní kostel.